

Zbigniew Nowakowski, Jacek Andrzejowski, Teresa Dąbrowska

Żdżarów, gm. Sochaczew, woj.
skierniewickie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 17, 139

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wierzchni ok. 350 m². Dwa pierwsze przylegały do starożytnego wykopu, w którym znaleziono w poprzednim roku pozostałości warstwy odlewniczej. Dwa następne, na kulminacji, miały dać odpowiedź na pytanie, czy sięgała tu jeszcze omentarzystyka rzymska i jak przebiegały rowki palisadowe, związane z osadą grupy tamobrzeskiej. W końcu dwa ostatnie miały charakter sondazowy, z nich jeden zlokalizowany był na samym wschodnim skraju osiedla, a drugi na południowo-wschodniej peryferii.

Pierwszy kompleks wykopów potwierdził wyjątkowość tego miejsca. Odnależono tu częściowo zachowane zarysy dużego domostwa o konstrukcji słupowej. Poziom użytkownika terenu zaznaczał się warstwami płasko ułożonej ceramiki, co było o tyle istotne, że warstwa kulturowa miała do metra miąższości. W obrębie domostwa i w najbliższej okolicy znaleziono sporo cennych zabytków w postaci fragmentu toporka kamiennego, dwóch kawałków z jednego młota kamiennego, szpilki żelaznej z główką w postaci spiralnie zwiniętej tarczki, przęślików i ich fragmentów, naczyń glinianych i ich miniatur oraz licznych rozcieraczy i kamieni ze śladami obtuszeń.

Wykopy na kulminacji wzniesienia pozwoliły stwierdzić występowanie obiektów związanych z omentarzystką rzymską. Żaden z nich nie był jednak zachowany w całości. W warstwie kulturowej występowały przepalone kości ludzkie pochodzące ze zniszczonych grobów oraz zabytki w postaci fragmentu zapinki z brązu, przęślików dwustożkowatych, sprzączki do pasy, paciorka, być może fragmentu osy żelaznej oraz części przedmiotu wykonanego z zaplatanych kółeczek żelaznych - możliwe, że jest to część kolczugi /?/. Odnależono także dalszy ciąg odkrytych w poprzednich latach rowków palisadowych otaczających prawdopodobnie część osiedla grupy tamobrzeskiej. Na wtórnym złożu, obok ceramiki tej grupy, wystąpiły fragmenty naczyń kultury trzcinieckiej.

Wykop wysunięty w kierunku południowo-wschodnim wykazał, że osada rozciąga się także w tej partii, a warstwa kulturowa i materiał zabytkowy występują równie intensywnie, jak w części centralnej. Nowością było odkrycie dwóch ciałopalnych grobów w popielnicowych grupy tamobrzeskiej. We wszystkich wymienionych wykopach odkryto liczne jany gospodarcze, często doskonale zachowane i znacznej głębokości. Jedynie w wykopie sondazowym wysuniętym na wschód nie odkryto żadnych nawarstwień i obiektów, a jedynie nieliczne fragmenty ceramiki grupy tamobrzeskiej.

Kontynuacja badań nie jest przewidziana.

Żdżarów, gm. Sochaczew
rej. skłaniewickie
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Zbigniew Nowakowski przy współpracy mgr. Jacka Andrzejewskiego, pod kierownictwem kierownictwem dr Teresy Dąbrowskiej. Finansowało PMA. Pierwszy sezon badań. Omentarzystyka kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich i wędzrówek.

Stanowisko położone jest ok. 1 km na zachód od drogi Sochaczew - Wyszogród i ok. 200 m na południe od drogi Żdżarów - Rybno, na niemal płaskim terenie będącym własnością prywatną oraz Turzarii Trzody Chlewnej w Żdżarowie.

Omentarzystyka została w północnej części w poważnym stopniu zniszczona wskutek wieloletniej eksploatacji piasku. Przebadano ok. 176,5 m² odsłaniając 22 pochówki, w tej liczbie 2 popielnicowe, pozostało - jamowe. Z uwagi na ubogie wyposażenie i brak dokładnych wyznaczników, chronologicznie większość grobów określono na późny okres wpływów rzymskich. Tylko trzy groby /nr 6, 7 i 8/ można było umiejscowić dokładnie w ramach tego okresu, odpowiednio w C_{1b}, C₂, C₂. Wyposażenie grobu 6 /żelazna prostokątna sprzączka i skuwka na ośce i fragment toczonego naczynia/ stanowi dolną granicę chronologiczną zbadanej części omentarzystyki. Górną granicę określa luźno znaleziona brązowa zapinka /Bügelknopffibel/ z przełomu IV/V wst.

Do ciekawszych zabytków ponadto należy 6 żelaznych wisiorów /3 wienkorowate i 3 trójkątne/ z gr. 8; brązowe okucie rogu z gr. 10; gliniane nasładowe lotwo kamieni do gry /1 szt./ z gr. 7 oraz luźno znaleziony fragment żelaznej zapinki z podwiniętą nóżką należącej do VI grupy Almgrena. W kilku grobach /2, 7, 8, 10, 12, 14/ znaleziono niewielkie fragmenty szkła i stopionych paciorków. Wśród ceramiki zwracają uwagę fragmenty naczyń toczonej: dzbanka z gr. 6, dna "siwaka" z gr. 7 oraz malej charakterystyczne znaleziono luźno. Popielnicę z gr. 7 należał do grupy naczyń szwawych z krótką gładką szyjką i obropowacaną pozostała częścią. Podobne, lecz miniaturowe naczynie /wys. 7,2 cm/ pochodzi z gr. 16. Przęśliki z gr. 6, 12 i 19 pozwalają sądzić, że są to pochówki kobiece, zaś niewielka ilość drobnych kosteczek z gr. 20 może wskazywać na pochówek dziecięcy